

**Besættelsestidshistorisk selskab
for
Thy og Vester Hanherred**

Nyhedsblad nr 57

September 2009

Bestyrelsen

Formand:	Erik Ansø	97991054
Næstformand:	Erik Andersen	97933536
Sekretær:	Tage Nordensgaard	97982125
Kasserer:	Jens C Grud Sørensen	97961656
Medlem:	Knud Arne kristensen	97936444
Medlem:	Jens Andersen	97961736
Suppleant:	Esben Kaagaard	97926820
Revisor:	Jens Sauer	97981248
Revisorsup.:	K Starch Lauritsen	97923292

www.bsth.dk

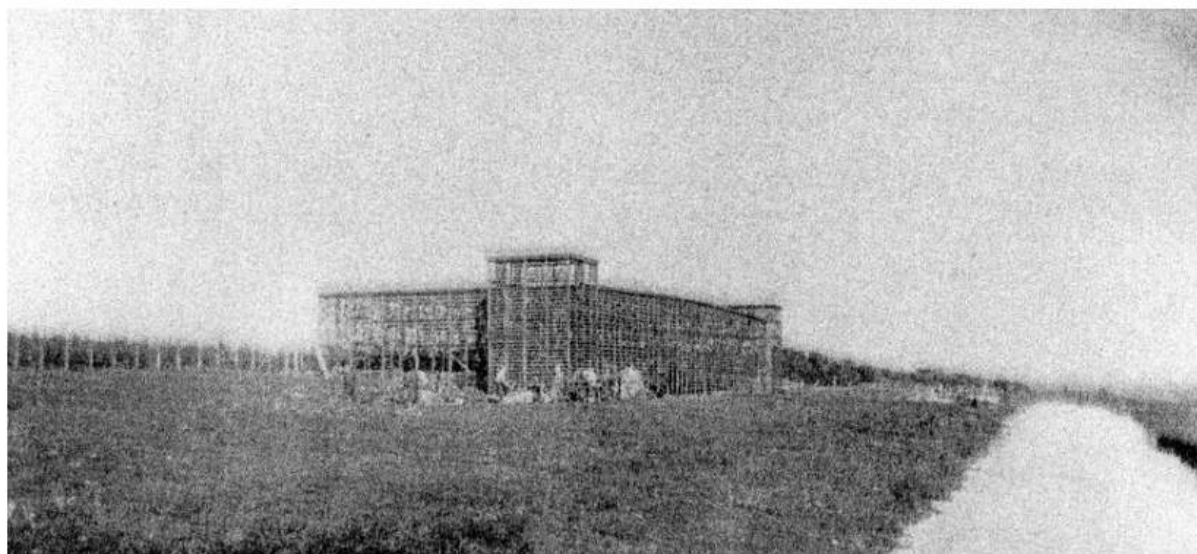
Selskabets formål er:

At fremme interessen for forskning i besættelsestidens historie i Thy og Vester Hanherred.

- At holde forbindelse mellem personer og grupper i området, der arbejder med parallelle problemer indenfor besættelsestidens historie i Thy og Vester Hanherred.
- At søge den lokale besættelsestidshistorie formidlet til befolkningen gennem tæt samarbejde med museer og lokalhistoriske arkiver.
- At udgive et nyhedsbrev med nyt om arbejdet i Selskabets regi og om dets resultater.

Redaktør og web-master: jens@grud-s.dk

blev anvendt – rimeligvis fordi den lå for udsat for vind og vejr. Diskussionen om, hvorvidt pladsen skulle nedlægges, gik frem og tilbage indenfor det tyske flyvevåben indtil slutningen af maj 1940, hvor beslutningen endelig blev truffet. Inden da var man imidlertid begyndte at overveje, om man ikke fortsat havde behov for en søflyveplads i den vestlige del af Limfjorden. I begyndelsen af maj dukker således for første gang overvejelser op om anlæggelse af en søflyveplads (Einsatzhafen I) ved Thisted. Midt i måneden gennemførtes en grundigere rekognoscering på stedet. En egnet lokalitet blev udpeget ved Dragsbæk, umiddelbart sydøst for Thisted. Sidst på måneden blev den endelig beslutning om at anlægge flyvepladsen så truffet.

Den store »hangar« set fra vest. Fra denne vinkel ses det tydeligt, at bygningen var meget »luftig«. (Lokalhistorisk Arkiv for Thisted Kommune).

I slutningen af maj fandt Thisted byråd så endelig ud af, at tyskerne havde konkrete planer om at anlægge en søflyveplads ved Dragsbæk. Det skete ved, at en tysk ingeniør henvendte sig til kommunen for at få udleveret et strandareal ved Dragsbæk. Thisted byråd var bestyrtet ved udsigten til at få placeret et militært anlæg - og muligt bombemål - så tæt ved byen, og både borgmester Iversen og amtmand Egedorf appellerede indtrængende til tyskerne, bl.a. konsul Brandtner i Ålborg, for at få dem til at finde et andet sted til flyvepladsen. Man påpegede, at anlæggelsen af flyvepladsen ville betyde en stor fare for byen, da den lå kun 50-150 m fra nærmeste bebyggelse og to km fra selve byens centrum. Desuden beklagede man, at tyskerne derved lagde beslag på byens badeplads, som ikke ville kunne erstattes.

Amtmanden og borgmesteren havde håbet, at deres argumenter for at flytte flyvepladsen, ville blive hørt. Men de blev skuffede - allerede inden man havde fået et endeligt svar, kunne man den 7. juni konstatere, at anlægsarbejdet var gået i gang. Den 24. juni mødte generalkonsul Brandtner op på amtmand Egedorfs kontor og meddelte officielt, at den tyske værnemagt ikke ville give afkald på en søflyveplads ved Dragsbæk.

I mellemtiden var arbejdet fortsat på fuld kraft, og den 24. juli 1940 blev søflyvepladsen erklæret for fuldt indsatsklar. Inden da havde

To søfly på forpladsen foran »hangaren«. Begge fly var forældede dobbeltdækkere af typen Heinkel He 42 – på flyet til venstre havde man blot fjernet det øverste sæt vinger. I baggrunden anes endnu en maskine på vandet. (Lokalhistorisk Arkiv for Thisted Kommune).

landingsfeltet dog været i brug i et par uger, idet redaktør Clemmen Brunsgaard i sin "krigsdagbog" allerede under den 6. juli noterede: "Der kommer stadig flyvere, som går ned på vandet ved Dragsbæk".

Planer om et skinanlæg

I forbindelse med generalkonsul Brandtners besøg hos Egedorf den 24. juni fik de danske myndigheder også for første gang nys om, at tyskerne havde planer om at anlægge et skinanlæg for søflyvepladsen. Meningen med et skinanlæg var, at det skulle ligne den rigtige flyveplads og dermed tiltrække sig fjendens opmærksomhed og

bomber – jo flere bomber, der faldt på skinanlægget, desto færre var der til den ægte flyveplads.

Ifølge konsulen skulle skinanlægget bygges i "behørig afstand (ca. 5 á 7 km)" fra byen. De nærmere bestemmelser omkring denne plads skulle træffes af oberst Schütz, Ålborg, og oberst Heling, Århus. Konsulen lovede, at de to officerer nok skulle konferere med amtmanden, inden der blev truffet en afgørelse om valget af sted for placeringen af skinanlægget.

Amtmanden var derfor på vagt, da han og borgmesteren den 9. juli forhandlede med to tyske ingeniører om anlæggelsen af et badeanlæg med badekabine og badebro. Tyskerne havde åbenbart oprindeligt tænkt sig at anlægge badeanlægget mellem søflyvepladsen og Thisted Havn. Dette havde byen imidlertid modsat sig, da man her havde tænkt sig at anlægge byens nye badestrand som erstatning for den ved Dragsbæk. Tyskerne kunne så oplyse, at de havde talt med en gårdejer i Fårtoft om at anvende hans jord ved Limfjorden til dette formål.

Amtmand Egedorf blev mistænksom overfor denne plan, da Regierungsobersinspektor Justi på et foregående møde havde antydnet noget om, at den tidligere omtalte "Scheinplatz" muligvis skulle ligge der. Amtmanden spurgte derfor lige ud de to ingeniører, om det havde noget med skinanlægget at gøre. De to tyske ingeniører benægtede dog kategorisk, at det skulle have noget med det at gøre: "Sådanne pladser bygger man ikke"! Egedorf anførte desuden i sit referat: "D'herrer bekræftede meget højtideligt, at der kun var tale om at anlægge den nævnte badebro og badekabine ..., og at grunden i øvrigt skulde bruges til nogen ekscersits, men at der absolut ikke

Beskadiget tomotoret søfly af typen Heinkel He 59 liggende ved »badebroen« som en attrap tømt for udstyr. Beskadigelsen af flyet kan være en følge af angrebet den 20. oktober 1941. (Lokalhistorisk Arkiv for Thisted Kommune).

var tale om nogle militære mål”.

Ingeniørerne meddelte dog samtidigt, at flyvemaskinerne ved Dragsbæk rimeligvis ville blive trukket ud i fjorden udfor Fårtoft om natten (langt ud i fjorden) for at gøre risikoen for byen mindre, og de fremhævede, at det var en tysk venlighed overfor byen. Dette måtte amtmanden tage til efterretning – hvad enten han så troede på det eller ej.

Den 11. september havde amtmanden atter et møde med de to ingeniører. På det tidspunkt var badekabinen og badebroen opført, og man var i gang med at opføre en træbarak som depot for halm ligesom der på en nabogrund ville blive opført et depot for brændsel. Ingeniørerne fremhævede atter, at de tidligere havde lovet ham, at der ikke ville blive tale om militære mål i den østlige udkant af byen, og at dette løfte selvfølgelig ville blive holdt.

Amtmanden havde god grund til ikke at nære for meget tiltro

til de tyske ingeniørers forsikringer, for tyskerne var faktisk i gang med at opføre et skinanlæg ved Fårtoft – og badebroen og badekabinen var faktisk en del af dette anlæg.

Det er ikke muligt på dato at fastslå tidspunktet for de enkelte byggearbejder, men dateringer på byggetegninger og datoer på regningerne for anlægsarbejdet, viser dog, at det meste af arbejdet blev udført august-december 1940. Alt arbejdet blev udført af et stort dansk entreprenørselskab.

Allerede 15. august noterede Brunsgaard, at ”Ved Fårtoft har i længere tid ligget fire Maskiner på vandet. Det kunde se ud som om det er ”Lokkeduer”, der skal narre eventuelle engelske angribere til at tro, at det er her, det foregår. Det ser ud til at være gamle maskiner, som ikke bruges.”

Den officielle overdragelsesforretning for skinanlægget blev gennemført den 16. januar 1941.

Skinflyvepladsens bestanddele

Skinflyvepladsen lå ved stranden syd for Fårtoftvej mellem Vibendal og Vestergård. Det færdige anlæg bestod af fem ”bygninger”.

Mest dominerende var ”S-Halle 1”, som lå længst mod øst. Det var en stor konstruktion, som havde en grundplan på 50 x 20 m og var 8 m høj med to ”tårne” på hjørnet af facaden. Bygningen var dog langt fra så massiv, som den umiddelbart kunne tage sig. I virkeligheden bestod den et stort antal 4 x 4 tommers bjælker, som var beklædt med ½ tommers brædder, som var

sømmet på med mellemrum. Bygningen skulle forestille en hangar til søfly.

Vest for den store "hangar" lå "S-Sendeanlage", som skulle forestille en radiostation med tre træmaster og en lille barak på 2 x 2,7 m. I toppen af træmasterne var anbragt lys, som ved en rigtig flyveplads skulle have advaret flyene mod høje master – i dette tilfælde skulle lyset blot lokke fjendens fly.

Vest for "radiostationen" lå en lille bunker, "Lutzbunker". Bunkeren, som har 30 tykke vægge, skulle fungere som beskyttelsesrum for de folk, som bemandede skinflyvepladsen. Bunkeren har to indgange, der begge vender ud mod vandet. Bunkeren har kun et enkelt rum, som måler 1,3 x 1,6 m, og det eneste, der var plads til i rummet, var en træbænk. I den væg, som vender ud mod vandet, er en 10 cm høj udsigtssprække, så besætningen kunne holde øje med, hvad der foregik udenfor. Fra bunkeren kunne mandskabet tænde og slukke belysningen på pladsen og antænde falske brande m.m.

Vest for beskyttelsesrummet lå en anden stor bygning, "S-Halle 2". Den havde en grundplan på 42 x 12,7 m og var 5,8 m høj. Den havde et langsgående saddeltag, og den skulle formodentlig forestille en stor mandskabsbarak. Muligvis har denne bygning været af mere permanent karakter, idet bygningen stod på et regulært, 32 cm bredt betonfundament, og det er muligt, at bygningen faktisk skulle fungere som en depotbygning, selvom det er uhensigtsmæssigt at anbringe en ægte depotbygning i et skinanlæg. I hvert tilfælde erindrer Jens Godiksen, at der blev opbevaret kasser i bygningen – muligvis ammunitions-kasser.

Vestligst på området lå en bygning, som betegnedes som "vagten", "Wache,,. Udover bunkeren var det den eneste del af anlægget, som var en rigtig bygning. Bygningen var 21 m lang og 4,15 m bred. Bygningen indeholdt to store omklædningsrum – så langt holdt tyskerne historie om badeanlægget altså. I enden af bygningen var et mindre rum med et bord, to skamler, en køjeseng samt en kakkelovn – her boede vagtmandskabet.

Fra stranden anlagdes to træbroer ud i vandet med en tværforbindelse yderst. Broanlægget var givetvis meget anvendeligt for de badende tyske soldater, men det var også en uundværlig del af en søflyveplads.

Skinflyvepladsens bygninger var forbundet med nogle 3 m brede og meget synlige vejanlæg, og foran "hangaren" var en større forplads. Vejene var rimeligvis konstrueret ved, at man havde gravet græstørvne af og derefter fyldte op med grus.

Fem zigzag-formede "dækningsgrave" var sandsynligvis konstrueret på samme måde - i hvert tilfælde er der ingen spor af dybe nedgravninger i terrænet eller på luftfotografier fra efter krigen.

Endelig var der i strandkanten tre betonkasser på 2,4 x 3,4 m. Disse kasser skulle rumme brændstof eller fyrværkeri, som kunne antændes af skinanlæggets mandskab fra beskyttelsesrummet. Formålet var at tiltrække angribende flys opmærksomhed og få dem til at tro, at pladsen eller dens fly allerede var blevet angrebet af andre fly.

Hele anlægget var på de tre sider indhegnet med et i alt 500 m langt pigtrådshegn. Hegnet var ca. 2 m højt og havde tre porte.

Endelig var der anbragt et antal udrangerede søfly som attrapper på skinflyvepladsen og i vandet foran den. Flyene havde fået deres motorer og andet udstyr afmonteret, så de bare stod som hule skaller. Selv uden motorer

var flyene en god legeplads for egnens drenge, som de i første måneder kunne komme uhindret på stedet. Allerede under den 15. august 1940 kan man i redaktør Brunsgaards krigsdagbog læse, at der lå fire Maskiner på vandet. Overraskende nok nævner en tysk oversigt over skinflyvepladser i Danmark fra december 1940 ved "S-Hafen Thisted" kun et enkelt fly af typen Heinkel He 42, som var forankret på vandet. Snart kom der imidlertid flere fly til: På et luftfoto fra juni 1941 kan man se mindst fire fly på landjorden og fem på vandet.

Nedlæggelse af skinflyvepladsen?

Skinflyvepladsen ved Fårtoft var dårligt nok færdigbygget, da tyskerne begyndte at overveje at nedlægge den. Grunden var, at skinanlægget lå for tæt på civil bebyggelse, som tyskerne ikke ønskede at udsætte for unødigt risiko. Tyskerne synes således at have haft en generel regel om, at skinanlæg ikke måtte ligge indenfor en radius af 1 km af beboede gårde.

Det fremgår af nogle få bevarede breve, at Luftgaukommando XI i Hamburg, som havde ansvaret for Luftwaffes anlæg i Danmark, var blevet opmærksom på dette problem i oktober 1940. Resultatet blev, at nogle af de allerede etablerede skinflyvepladser blev nedlagt. Om skinanlæggene for søflyvepladserne besluttede kommandoet, at de kunne fungere som reserveflyvepladser. Oberst Heidenreich, chef for Flughafenbereich Jütland, som havde ansvaret for driften af flyvepladserne i Danmark, bad dog i et brev fra 24. juli 1941 indstændeligt om, at skinanlægget Thisted kunne få lov til fortsat at eksistere som skinanlæg til både nat- og dagbrug. Da man regnede med at flyvepladsen ved Thisted senere ville blive kraftigere belagt, anså man det for ubetinget nødvendigt, at skinanlægget ved Fårtoft fortsat kunne fungere både om dagen og natten.

I brevet slog oberst Heidenreich fast, at det var nødvendigt at bygge to bunkere ved skinanlægget – rimeligvis til brug for de civile beboere omkring den.

Ved både "Vestergård" og ved gården umiddelbart vest for pladsen findes i dag et beskyttelsesrum af beton. Som bunkere er de ikke særligt imponerende med et enkelt rum med et areal på 8 m² og en vægtykkelse på 50 cm. Imidlertid er den tekniske udførelse af samme høje kvalitet som i de militære bunkere, som tyskerne havde bygget på den rigtige søflyveplads.

Svaret på Heidenreichs anmodning er ikke kendt, da der ikke er bevaret mere af korrespondancen i arkiverne. Af dokumenter i Thisted Amts arkiv får man dog indtryk af, hvilke overvejelser, der blev gjort blandt tyskerne på lokalt hold. Den 4. december 1940 havde amtmand Egedorf således et møde med Regierungsobersinspektor Justi vedrørende forskellige erstatningssager. Tyskeren oplyste under hånden, at det kunne blive aktuelt at anbringe nogle fortøjninger til vandflyvere ved Hanklit på Mors samt eventuelt om at bygge en barak på selve klitten. Disse overvejelser skal helt klart ses i forlængelse af afstandskravene til civil bebyggelse.

Knap et halvt år senere, den 3. april 1941 havde amtmanden et møde med to tyske ingeniører. Tyskerne oplyste her uofficielt amtmanden om, at overvejelserne vedrørende Hanklit ikke længere var aktuelle, så at der ikke ville blive tale om at lave militære anlæg der. De to ingeniører havde derimod overvejelser om at bygge et skinanlæg et andet sted på Mors, nemlig på

Buksør Odde ved Dråby Vig. Buksør Odde ville være særdeles egnet, fordi der ingen bebyggelse var indenfor et par kilometers afstand. Ingeniørerne mente, at der kunne der blive tale om at flytte de søfly, som nu lå ved Fårtoft, såvel som et par små barakanlæg derfra over til Buksør Odde. Tyskerne understregede dog, at det var nogen overvejelser, som de selv havde gjort sig, og at planerne endnu ikke var forelagt de militære myndigheder.

Amtmand Egedorf var forsigtigt positivt indstillet overfor den nye plan, da den jo ville fjerne en del af truslen mod Thisted - "Selvom de 3-4 Maskiner der nu ligger i fjorden ud for Fårtoft næppe har nogen større betydning, er det selvfølgelig rigtigt, at faren for byen i nogen grad vil formindskes, hvis de bliver fjernet, idet det ikke er så rart at have militære mål på begge sider af byen. Og belysningen og lyssignaler m.v. ved pladsen i Fårtoft kan måske også betyde en vis fare, og det vil formentlig derfor i det hele taget være gavnligt, om hele anlægget fjernes."

Anlægget ved Buksør Odde blev faktisk bygget, og det blev taget i brug i april 1942. Opførelsen af det nye skinanlæg betød imidlertid ikke, at skinanlægget ved Fårtoft blev nedlagt, og ingen af attrapflyene blev flyttet dertil.

Tricket virker!

Den britiske efterretningstjeneste var godt klar over, at anlægget ved Fårtoft var en attrap. I en oversigt dateret 31. juli 1941 er anlægget således opført som "Dummy Seaplane Station". Man noterede sig, at de fly, som var anbragt på stranden, havde stået nøjagtigt samme sted, da de blev fotograferet tre gange i løbet af en måned – det ville ikke forekomme på en rigtig flyveplads.

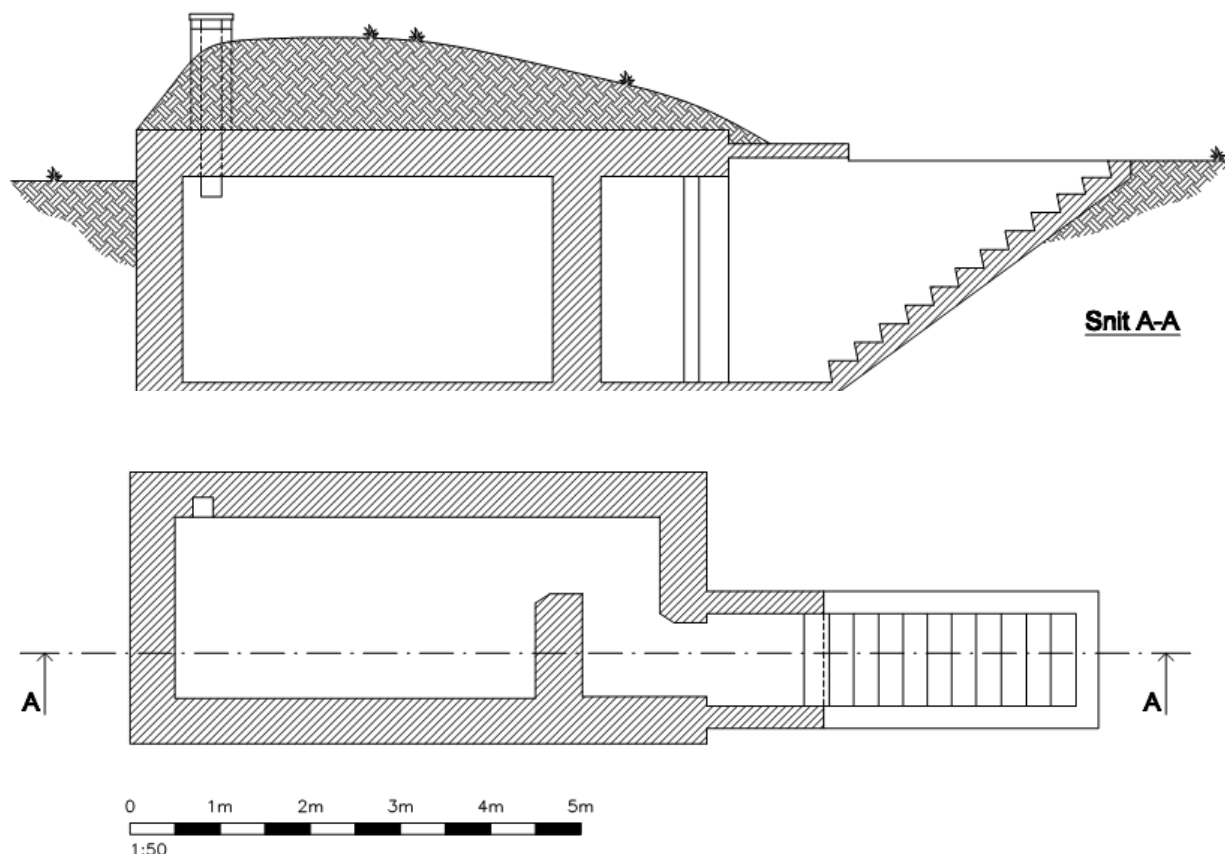
Alligevel lykkedes det tyskerne at få engelske fly til at angribe skinanlægget med tragisk udgang.

Kl. 12.30 den 20. oktober lettede tre "Lockheed Hudson"-patruljefly fra 608 Squadron fra basen Thornaby i Vestengland. Det drejede sig om flyene "F", "L" og "M". Deres opgave var at angribe tyske skibe langs den jyske vestkyst. Flyene fik landkending ved Blåvandshuk og fortsatte mod nord langs kysten i en afstand af 5 miles uden at støde skibsmål. Ved Lild Strand skiftede man derefter kurs for at se, om man havde bedre held med sig i Limfjorden.

Over Thisted Bredning delte formationen sig, idet Flight Sergeant Bonathan i "T" satte kurs mod en stor fabrik på nordenden af Mors, Skarrehage Molerværk. Her kastede han sine fire 250 pund sprængbomber, som anrettede betydelig skade.

De to andre fly fløj langs Limfjordens nordlige bred for at lede efter skibe. Da de ingen fandt, besluttede Warrant Officer Walker sig for i stedet at angribe skinanlægget, som han havde identificeret som "Thisted Seaplane Base".

Efter at have kredset over stedet, angreb de to fly fra sydvest i en højde af omkring 20 m. Forrest kom "F" med Sergeant Alan Hendry ved roret. Flyet kastede sine fire bomber mod flyene, som var fortøjet foran "den store hangar". Lige da flyet havde passeret bygningen, blev det grebet af et vindstød i den orkanagtige storm og krængende kraftigt over højre vinge. Flyet blev kastet ind i taget på Vestergårds stuehus og gled videre hen over ladebygningens tag for at ende på en mark, hvor den slog et par kolbøtter, eksploderede og spredte brændende benzin omkring sig. Den brændende

Opmåling af bunkeren vest for skinflyvepladsen. De to bunkere er helt identiske og der er i teknisk henseende tale om anlæg af god kvalitet. (Opmåling: Jens Andersen, tegning: Morten Søllegaard Jensen).

Fårtoft, 1945. Skinbygning, som må være opført efter juli 1942. Foran bygning ligger forskellige flydele, bl.a. pontoner. Bygningen til venstre i billedet er rimeligvis "radiostationen". . (Lokalhistorisk Arkiv for Thisted Kommune)

benzin antændte Peter Nikolaj Pedersen gård, som lå 150 m nordøst for Vestergård.

Straks efter fulgte førerflyet "M", som kastede sine fire bomber mod det, som Walker betegnede "den lille hangar". Antageligt drejede det sig i

virkeligheden om Vestergård, for ved tyskernes efterfølgende undersøgelse konstaterede man, en række bombekratere, som gik fra 20 m fra skinhangarens nordøstlige hjørne over en strækning af 30 m med retning mod Vestergård. Efter angrebet kredsede "M" over pladsen og beskød flyene og hangaren med 550 skud fra maskingeværerne. Man observerede en heftig brand i en bygning og et brændende fly ved siden af, og i forvirringen antog man, at skaderne skyldtes ens egne bomber. Man satte derefter kursen mod England, hvor de to resterende fly landede sikkert. Hvad der egentlig var sket med "F", fik man ikke klarhed over.

Alle fire mand af "F"s besætning omkom ved nedstyrtningen. De tre af dem var døde, da redningsmandskabet ankom, mens den sidste også døde, inden han nåede det tyske lazaret. De blev den 24. oktober begravet af tyskerne på krigskirkegården i Frederikshavn med fuld militær honnør.

Skaderne på de to ramte gårde i Fårtoft var voldsomme. På Vestergård væltede stuehusets vestgavl ligesom dets og ladens tag blev ødelagt. Branden i Peter Nikolaj Pedersens gård udviklede sig eksplosionsagtigt pga. den kraftige blæst, og hele gården nedbrændte. Nærmest mirakuløst kom ingen mennesker alvorligt til skade. På Vestergård var kun en enkelt medhjælper, som fik sin skulder vredet af led af en flyvende genstand. Peter Nikolaj Pedersen sad med sin kone og seks børn ved kaffebordet, da flyet styrtede ned, og de reddede sig alle ud gennem et vindue på stuehusets bagside. Derimod lykkedes det kun at redde tre køer ud af stalden - to heste, otte køer og seks grise brændte inde.

*Den beskadigede
vestgavl på
"Vestergård" stuehus.
(Foto: Johannes Thomsen
via Ib Nielsen)*

Skinanlæggets senere skæbne

Ødelæggelserne på de civile bygninger den 20. oktober 1941 bekræftede til fulde rigtigheden af betænelighederne ved skinflyvepladsen nærhed til den civile bebyggelse. Alligevel ser det ikke ud til, at man tog konsekvensen af det.

Hvad der skete med skinanlægget i

Fårtoft de følgende 3½ år frem til befrielsen, ved vi ikke meget om, for der er meget få kilder til at belyse det. Rimeligvis fortsatte det simpelthen med at fungere efter sit oprindelige formål. I tyske regnskabsbøger kan man i hvert tilfælde læse, at der i efteråret 1943 blev udført noget anlægsarbejde i "S-Anlage Faartoft". Desuden viser fotografier fra sommeren 1945, at alle anlæggets bygninger stadig var til stede, ja faktisk kan man på fotografierne

se en "bygning", som må være opført efter juli 1942, da den ikke forekommer på et luftfoto fra denne tid.

Den lille beskyttelsesbunker, som i dag er den mest synlige del af skinanlægget. (Museumscenter Hanstholm).

Hvad kan man se i dag?

Området hvor skinflyvepladsen i sin tid lå, henligger i dag igen som en eng, og umiddelbart er der ikke i meget, der viser, at der her en gang lå et militært anlæg.

Det mest tydelige spor efter skinanlægget er den lille betonbunker, som stadig er i god stand. Imidlertid er bunkeren ikke en typisk "tyskerbunker", så de fleste, der ser den, erkender næppe dens historiske betydning.

Der er imidlertid også andre, ganske tydelige spor at se i græsset og ved stranden, når man blot kender til skinanlæggets indretning.

Hele den sydlige side af "den store barak"s betonfundament rager således indtil 80 cm op af græsset. Ved stranden kan man se de tre betonkasser til afbrænding af fyrværkeri, og midt på engen titter resterne af "radiostationen" frem. "Radiobarakken" afsløres af et kasseformet betonfundament med bolte i og fundamentet til en af masterne.

Selv den store skinhangar kan man se spor af, hvis man går på den øst-vestgående sti langs skovbrynet. I stiens græs kan man se et antal mindre huller med beton omkring – det er forankringen til de lodrette pæle i "hangaren".

Så selv et spinkelt anlæg, som bare skulle ligne, kan man stadig finde spor af i landskabet, hvis man blot ved, hvad man skal se efter.

Litteratur

Brunsgaard, Clemmen: Krigsdagbog. En egn under besættelsen. Thisted 1995.
Kristensen, H. Skov, C. Kofoed og F. Weber: Vestallierede luftangreb på Danmark 1940-45. Århus 1988.
Skov, Henning: Et engelsk luftangreb på Fårtoft. Historisk Årbog for Thy og Vester Hanherred 1979, s. 6-18.

Kilder

Landsarkivet for Nørrejylland, Viborg
Thisted amts arkiv 1940-45

B2-6408 - Love m.v.

B2-6414 - Evakuering, Klitmøller

B2-6420 - Markskader, kommune nr. 23-39
B2-6428 - Tegninger m.m. Bauleitung Thisted See

Rigsarkivet

1508. Revisionsudvalget for tyske Betalinger Tyske regnskabsbøger.

91. Bauleitung Thisted, Rechnungs-Eingangsbuch I, 25.5.-16.10. 1940
92. Bauleitung Thisted, Rechnungs-Eingangsbuch I, 21.10.1940-10.2.1941
93. Bauleitung Thisted, Rechnungs-Eingangsbuch I, 5.2.-3.8.1941
150. Baubezirk I der Luftwaffe Dänemark, Rechnungseingangsbuch, 6.6.-
24.11.1943

Håndskriftsamlingen XVI (Danica 203)

Pk. 47 læg 563. Kommando Flughafenbereich 1/XI, Band D zum KTB, April
1940-
Aug. 1942.

Air photo Library, University of Keele

Engelske luftfotos, 5.6.1941, 28.7.1942 (aftryk i MuseumsCenter Hanstholm)

Kort- & matrikelstyrelsen

Luftfoto, 8.9.1945 (aftryk i MuseumsCenter Hanstholm)

National Archives, Kew

Air 40/1235 – List of air fields, landing grounds and seaplane bases, Denmark,
1941-45.
Air 25/408 – Operations Record Book, Appendices, 18 Group, October 1941.

Museumscenter Hanstholm

Interview, Jens Godiksen/Fårtoft, 22.7.2008
Interview, Hans Søndergaard/Thisted, 22.7.2008

Frederikshavn kirkegård sept 2009, gravene er stadig velbevaret.

Under krigen skete selvfølgelig mange dramatiske tildragelser, det ligger i sagens natur. Men hvordan blev ovenstående så oplevet på lokalt hold ? Aviserne var jo under besættelsen mere eller mindre under (selv)censur, så det var i bedste fald ikke hele sandheden man kunne læse i avisen,- onde tunger kunne påstå at dette ikke har forandret sig – og så bliver den lokale sladder jo måske hovedkilden til informationer (se øjenvidneberetning senere), og H C Andersen har jo for længst fortalt os hvordan det så går med sandfærdigheden. Nedenstående er vist hvordan aviserne skrev, uden at fortælle for meget – og sandheden tilhørte jo på dette tidspunkt tyskerne.

Et andet tidstypisk tegn var folkeindsamlinger. Hvis man mente at nogen havde et berettiget behov for hjælp så samlede man ind. Typisk stod de 3 dagblade, som der fandtes under besættelsen, for indsamlingen.

ed han altid
nde for.
mer ikke til
hed. Andels-
ovember Fest
jeribestyrer i
ralforsamlin-

En BRITISK Bombe- maskine skudt ned.

3 Maskiner inde over Vestkysten i Gaar Eftermiddag.

Berlin. (RB fra DNB). Ved Indflyvningen af 3 britiske Bombardementsmaskiner over den danske Vestkyst i Gaar Eftermiddag blev en Maskine skudt ned af det tyske Antiluftskyts.

Ogsaa ved Cherbourg foretog to britiske Jagermaskiner et Indflyvningsforsøg i Gaar Eftermiddag. En Spitfire Maskine blev skudt ned af Antiluftskytset.

To Landbrugsejendomme beskadiget ved Maskinens Nedstyrtning.

Ritzaus Bureau erfarer: I Tilslutning til Meddelelsen om, at en engelsk Bombemaskine ved Indflyvning over den danske Vestkyst er blevet skudt ned, oplyses følgende:

Engelske Flyvere har Mandag Eftermiddag nedkastet enkelte Bomber over det nordlige Jylland. Der skete nogen Skade paa civil Ejendom, men ingen Mennesker kom noget til.

Mandag Eftermiddag er en engelsk Flyvemaskine styrtet ned i Nordvestjylland, hvorved to Landbrugsejendomme blev en Del beskadiget. Tre Mand af Maskinens 4 Mands Besætning blev dræbt paa Stedet, og en haardt saaret døde senere.

edsted.

nedsted, har
undervist et
Samariter-
uttledes med
orestaaet af
og Læge
og 13 Ele-
Bevis. Bag-
ffebord paa
rensen fik
gtkurv fra
mo Chri-
a Elevernes
en takkede
øjdet.
r en For-
ge tilsluttet
Bestyrelsen
en, Bruno
Rysgaard
og Rosa

g

edbrød, der
rboligen i
af Skor-
voldsomme
den store
i Thisted
lev Falcks
alarmeret,
Stenbjerg
rede sluk-
der var

Af Bestyrelsen afgik Anders Olsen, Sundby, og Nørgaard Lyhne, Nørhaa, og i Stedet valgtes Hotelejer S. Jeppesen, Snedsted, og Uddeler J. Brunsborg, Snedsted. Som Revisorer genvalgtes Karl Emil Malle, Snedsted, og Skomager A. Bengtson, Snedsted.

Det vedtoges at tegne Abonnement hos Falcks Redningskorps for bl. a. derved at faa anbragt en Forbindingskasse i Idrætshuset.

lingsspil vil betyde en uhyre Forbedring — og en tiltrængt Forbedring — af Stenbjergfiskernes Arbejdsforhold.

26 Miner og Sprængbøjer.

Siden i Gaar Morges er der drevet 26 Miner og Sprængbøjer i Land fra Agger til Bulbjerg.

Sølvbryllup.

kommer til...
 arige Sonja. Jen-
 na en fortælling
 ortælling, og Sonja
 ge af Aakjær m. fl.
 en lille Sonja, og
 var meget glade
 og sparede ikke

ren, S...
 Det overlodes Bestyrelsen at
 arrangere Juletræ i Lighed med
 tidligere Aar. Til Slut drøftedes
 forskellige Arbejdsspørgsmaal
 under de nye Tilskudslove.

Brand i Faartoft.

Familien maatte redde sig
 ud gennem Vinduet.

Boelsmand Peter Pedersen
 (Drejers) Ejendom i Faartoft ved
 Thisted nedbrændte i Gaar Efter-
 middag ved 16-Tiden. Ilden opstod
 meget pludseligt, og i den stærke
 Vestenstorm tog det kun et Øje-
 blik, før den tolængede Ejendom
 var opspændt af Flammer. Hele
 Familien, Mand, Hustru og 7
 Børn, opholdt sig inde i Daglig-
 stuen, og de maatte skyndsomt
 redde sig ud gennem Vinduerne,
 da Dørene var spærrede af Flam-
 mer og Røg. Det lykkedes ikke
 at redde alle Kreaturerne. To
 Køer blev bjerget ud af Stalden,
 men en af dem maatte føres ind
 gennem Soveværelset og ud gen-
 nem Vinduesaabningen, som i en
 Fart blev lavet større. Der inde-
 brænde to Heste, tre Køer, fem
 Ungkreaturer og 5—6 Svin. Des-
 uden indebrændte næsten alt Indbo
 og Løsøre tilligemed Avlen. Falcks
 Sprøjte fra Thisted kom til Stede,
 men Huset var da ikke til at redde.

P. Pedersen lider et betydeligt
 Tab. Bygningerne var gamle og
 var kun lavt assurerede.

En Tid var der alvorlig Fare
 for Ole Bachs Gaard, der ligger
 umiddelbart Øst for P. Pedersens
 Ejendom, men det lykkedes at af-
 værges Ildens Angreb paa denne
 Gaard.

Arbejdsmændenes Fagforening i Hundborg

holdt Lørdag Generalforsamling.
 Formanden aflagde Beret-
 ning, og omtalte Beskæftigelses-
 planer for den kommende Vinter.
 Foreningens Medlemstal er 107.

Kassereren oplæste Regn-
 skabel, der balancerede med 10,273
 Kr. og sluttede med en Kassebe-
 holdning paa 1606 Kr.

Som Kasserer genvalgtes Robert
 Rokkjær med Akklamation.

Til Bestyrelsen valgtes Kr. Pe-

Procession gennem Byens Gader.

"I hemmelig Mission".

Den tyske Film, "I hemmelig Mission",
 der ses i Royalteatret, handler om Stor-
 kapitalens Rænker, om Vovemod — og
 om Kærlighed.

Gennem tre Lande kæmper to Men-
 nesker for deres Sag med skiftende
 Udsigt til Sejr. Den ene kæmper ved
 Hjælp af sine Penge, den anden har
 kun sin ærlige Dristighed at sætte ind.
 I denne Kamp dukker en broget
 Mængde af Typer op, der hver for sig
 er karakteristisk og udmærket frem-
 stillet paa Filmen.

Gustav Fröhlich spiller Hovedrollen
 paa en charmerende Friskfyr-Facon, og
 Camilla Horn, der snart helt er gaaet
 over til Vampyrfaget, spiller en for-
 førerisk Sangerinde, og den kønne
 Ruth Hellberg spiller stillfærdigt og
 smukt en Ungpigerolle.

Luftalarm i Thisted.

To Personer noteret for
 Overtrædelse af Bestem-
 melserne.

Thisted By havde i Gaar for
 første Gang Luftalarm om Dagen.
 Sirenerne lød Kl. 16,18, Afblæs-
 ningen kom Kl. 17,01. Luftalar-
 men varede altsaa ca. tre Kvarter.

Der var mange Mennesker i
 Gaderne, bl. a. en Del Landboere,
 som naturligvis følte sig noget
 desorienterede ved den uvante
 Situation. Det tog lidt rigelig Tid
 inden Gaderne var ryddet, og der
 saas mange Mennesker i Vinduer
 og Døre, hvor man under Luft-
 alarm absolut ikke bør opholde
 sig. Granatsprængstykker kan,
 naar Antiluftskytset er i Virksom-
 hed, spredes vidt omkring, og
 der skal kun en lille Splint til at
 dræbe eller lemlæste et Menneske.

En Mand blev noteret af Poli-
 tiet, fordi han midt under Luft-
 alarmen kom gaaende op mod
 Frederikstov. Han skulde med
 Rutebilen hjem, og han var ikke
 klar over, at ingen Rutebil star-
 tede, før Luftalarmen var over-
 staaet. Ligeledes noteredes en
 Forretningsmand, hvis Bud havde
 ladet en Varecykle staa paa Køre-
 banen i Storegade til Gene for
 Færdselen.

Ejendomshandel.

Vognm. Johannes Ninn, Hvid-
 bjerg, har solgt sin Ejendom med
 Lastbilforretning til Vognm. Peter
 Bested, sammesteds, for 16,500
 Kr. Overtagelsen finder Sted den

ringens...
 man maatte
 indtil 1. Ap
 al Mødedelta
 tale sig nær
 at der vild
 Meddelelse.
 Eftermiddag
 Ministeren i
 lige foreligg
 at forlænge
 ning angaa
 og midlerti
 indeværend

Ny Lægds

Som Læg
 efter afdød
 nævnt denn
 gaard, Flou

Udskreve

Tømrer
 Thisted, d
 til Skade
 Bygning
 skrevet f
 vil dog f
 til at gen

Aalborg

var i D
 rer, 1037
 284 Søer
 Hande

Kvier 12
 Stude 12
 Tyret Ek
 Køert. Ek

Køert. H
 Kalve 13
 Doublet
 Prima s
 ringer
 Prima s
 ringer
 Lam
 Alt p

B

5 og 7 Pe

J. LAF

Støt

ens Vinter-

agstog i hver

Jernbanes Vin-
 Kraft Mandag
 11. Paa Hver-
 un nogle faa
 ger. Toget fra
 l afsendes Kl.
 Fjerritslev Kl.
 nutter senere.
 l. 8,25, der er
 ikke ved Nors
 illerslev, Kaa-
 folme.

Thisted Kl.
 n til Gengæld
 z fra Østerild,
 aa alle Skole-

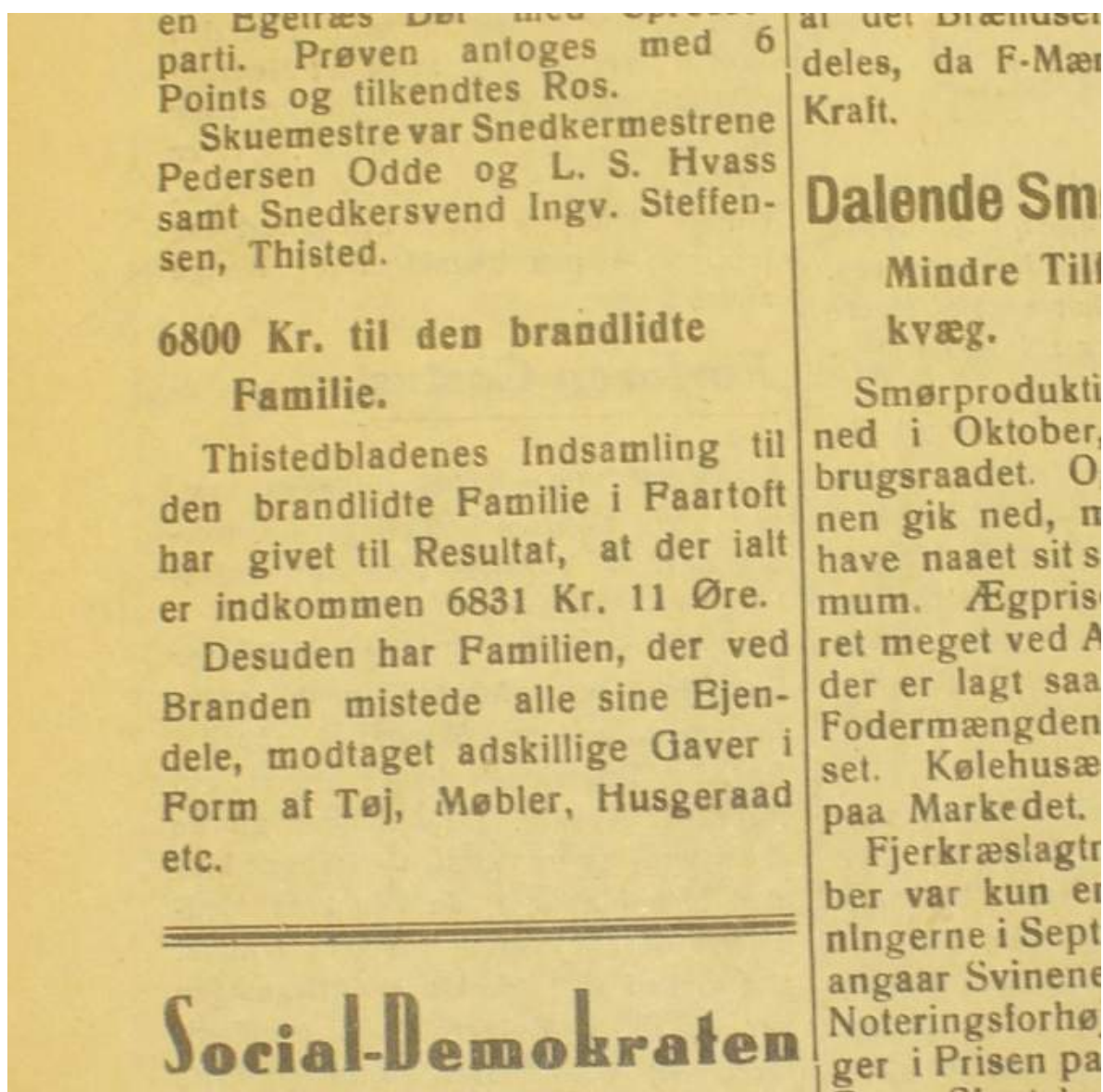
lligdage ind-
 til tre Tog i
 es:

0 14,20 20,15
 5 12,05 20,55
 ntog og det
 es paa Grund

t Assistance Afdeling

lære i Nykø-
 eder Politiet
 n Hemmelig-
 agens fulde
 et saa stort
 maattet re-
 Rigspolitiets
 Vulff, Køben-
 il Nykøbing,
 nende Dage
 skæftige sig

i Dag ikke
 Sagen, men
 e Anledning
 gholde Nav-

Og en øjenvidneberetning fra stedet.....

Den 20 oktober 1941 blev der i min fars købmandsbutik i Dragsbæk talt om en engelsk flyver der denne dag var styrtet ned i Faartoft.

Jeg var tilstede og hørte nysgerrigt efter. Det lød spændende i en 9årig drengs ører, for godt nok skete der meget i Dragsbæk på det tidspunkt, vi havde Seefliegerhorst på nærmeste hold, og for en dreng var det spændende at se flyene starte og lande ude på fjorden, men her var noget andet som jeg gerne ville se.

Næste dag uden mine forældre vidste det, cyklede jeg til Faartoft. Det syn der mødte mig vil jeg aldrig glemme. På marken ved siden af den udbrændte ejendom lå vraget af det nedstyrtede fly bevogtet af tysk militær. I stalden lå kreaturerne som var omkommet i flammerne.

For en 9årig dreng et syn som stadig erindres hver gang jeg kommer forbi

mindestenen i Faartoft over de 4 omkomne besætningsmedlemmer.

PS. Jeg fik en alvorlig irttesættelse af mine forældre da jeg kom hjem og de hørte hvor jeg havde været.

Kjeld Starch Lauritsen

Ud at se ... med BSTH

søndag 27.9.2009 kl. 10.00

BSTH-Tur til Bulbjerg, v formanden Erik Ansø.

Mødested P pladsen "på toppen", medbring madpakke, travesko og godt humør.

Lørdag 3.10.2009 kl. 11.00

Klitmøller kirke, mindehøjtidelighed for allierede flyvere.

17-18.10.2009

Stumpemarked i Fredericia.

Søndag 25.10.2009 kl. 13.00

BSTH-Tur til Tanne. Mødested mindestenen, Ministervej.
Turleder Esben Kaagaard.

31.10.2009

Stumpemarked i Herning.

Søndag den 29.11.2009 kl. 1330

BSTH-juleafslutning på MCH, Molevej Hanstholm.
Det sædvanlig vel afprøvede program.

Hold øje med hjemmesiden "kalenderen", her vil det fremgå hvis vi skulle "høre noget".

Weekenden 5-6.9 2009 var der JDR show, Esben kaagaard har stillet følgende billeder til rådighed:

